

D E K R E T

z dnia 2 sierpnia 1945 r.

o amnestii.

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Celem upamiętnienia Święta Odrodzenia Polski w rocznicę powstania Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego oraz faktu utworzenia Rządu Jedności Narodowej udziela się sprawcom i uczestnikom przestępstw popełnionych przed dniem 22 lipca 1945 r. amnestii na zasadach, określonych w niniejszym dekrete.

Art. 2. Puszczą się w niepamięć i przebacza:

1) przestępstwa, należące do właściwości sądów wojskowych, za które ustawa przewiduje, niezależnie od kar dodatkowych, jako karę najsurowszą — karę pozbawienia wolności do lat 10;

2) przestępstwa, przewidziane w art. 6 dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 30 października 1944 r. o ochronie Państwa (Dz. U. R. P. Nr 10, poz. 50), o ile dotyczą aparatów radiowych odbiorczych, oraz przestępstwa, przewidziane w art. 10 i 11 tegoż dekretu;

3) występki, należące do właściwości sądów powszechnych, za które ustawa przewiduje, niezależnie od kar dodatkowych, karę pozbawienia wolności do lat 2 lub grzywnę, albo obie te kary łącznie;

4) wykroczenia;

5) wykroczenia skarbowe;

6) występki skarbowe i przestępstwa dodatkowe, za które ustawa przewiduje karę nie wyższą niż 5.000 złotych grzywny.

Art. 3. Puszczą się w niepamięć i przebacza przestępstwa przewidziane:

1) w art. 1 i 8 dekretu o ochronie Państwa, jeżeli sprawca porzucił szeregi związku i powrócił do normalnego życia lub uczyni to w ciągu miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszego dekretu;

2) w art. 4 lit. a) dekretu o ochronie Państwa, jeżeli sprawca dobrowolnie złożył władzom bezpieczeństwa publicznego posiadaną broń, amunicję, materiały lub przyrządy wybuchowe albo inne przedmioty, mogące spowodzić niebezpieczeństwo powszechne, lub uczyni to w ciągu miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszego dekretu;

3) w art. 115—120 kodeksu karnego Wojska Polskiego, jeżeli sprawca w ciągu miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszego dekretu stawi się do rozporządzenia właściwej władzy.

Art. 4. W przypadkach, określonych w art. 2 i 3, nie wszczyną się postępowania, a wszczęte postępowanie podlega umorzeniu, kary w całości lub w części niewykonane, nadto orzeczoną utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych oraz nieściągnięte koszty postępowania darowuje się; prawomocne orzeczenie co do przepadku przedmiotów i narzędzi przestępstwa oraz przepadku mienia podlega jednak wykonaniu, jak również należy orzec przepadek przedmiotów i narzędzi przestępstwa, mienia pochodzącego z przestępstwa lub mienia, którego posiadanie jest zakazane.

Art. 5. § 1. W sprawach, należących do właściwości sądów wojskowych, i w sprawach o przestępstwa, popełnione z pobudek politycznych, choćby nie należące do właściwości tych sądów — o ile nie stosuje się art. 2 i 3:

1) darowuje się:

- a) kary pozbawienia wolności, orzeczone w rozmiarze nie powyżej 5 lat,
- b) kary, orzeczone za przestępstwa, określone w art. 113—120 kodeksu karnego Wojska Polskiego, bez względu na ich wysokość,
- c) skierowanie do oddziału karnego, orzeczone jako kara zasadnicza, oraz kary odroczone w myśl art. 65 lub złagodzone w myśl art. 55 kodeksu karnego Wojska Polskiego bez względu na ich wymiar;

2) zmniejsza się o 5 lat kary pozbawienia wolności, orzeczone w rozmiarze powyżej 5 lat;

3) zamienia się karę śmierci lub karę dożywotniego więzienia na karę 15 lat więzienia.

§ 2. W pozostałych sprawach, niewymienionych w § 1, do których również nie stosuje się art. 2 i 3, a należących do właściwości sądów powszechnych:

1) darowuje się kary grzywny oraz kary pozbawienia wolności, orzeczone w rozmiarze nie powyżej 2 lat;

2) łagodzi się o połowę kary pozbawienia wolności, orzeczone w rozmiarze powyżej 2, lecz nie ponad 6 lat;

3) łagodzi się o $\frac{1}{3}$ kary pozbawienia wolności, orzeczone w rozmiarze powyżej 6 lat;

4) zamienia się karę śmierci lub karę dożywotniego więzienia na karę 15 lat więzienia.

§ 3. Wykonanie kary złagodzonej na podstawie § 1 pkt 2) można w przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie zawiesić warunkowo na okres 2 lat z odpowiednim zastosowaniem art. 57—60 kodeksu karnego Wojska Polskiego lub art. 61—64 kodeksu karnego. O zawieszeniu orzeka postanowieniem sąd, którego wyrok podlega wykonaniu.

Art. 6. § 1. W sprawach o występki skarbowe i o przestępstwa podatkowe, o ile nie stosuje się art. 2 pkt 6):

1) darowuje się niewykonane w całości lub w części kary grzywny; orzeczone w rozmiarze nie powyżej 5.000 zł, oraz kary pozbawienia wolności, orzeczone w rozmiarze nie powyżej 6 miesięcy;

2) zmniejsza się o połowę kary grzywny, orzeczone w rozmiarze powyżej 5.000 zł, oraz kary pozbawienia wolności, orzeczone w rozmiarze powyżej 6 miesięcy.

§ 2. Zasady, określone w § 1, stosuje się, także wtedy, gdy obie te kary w powyższych granicach orzeczono łącznie.

§ 3. Przepisy §§ 1 i 2 stosuje się odpowiednio do przestępstw, polegających na naruszeniu przepisów o daninach publicznych, nieobjętych ordynacją podatkową.

Art. 7. § 1. Nie podlegają amnestii osoby, które:

1) po wyzwoleniu Polski spod okupacji niemieckiej pełniły w związku, przewidzianym art. 1 lub 8 dekretu o ochronie Państwa, naczelną funkcję kierowniczą i nie porzuciły wraz ze swymi podwładnymi takiego związku najdalej do miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszego dekretu, nie złożyły dobrowolnie władzom bezpieczeństwa posiadanej przez siebie broni, amunicji i innych środków walki oraz nie zgłosiły do władz administracji państwowej powrotu swego i swych podwładnych do normalnego życia;

2) dopuściły się przestępstw, w wyniku których nastąpiły skutki, określone w art. 225, 235 § 1 i 236 § 1 kodeksu karnego;

3) dopuściły się przestępstw, określonych w art. 3 lit. a) i b), art. 4 ust. (1) lit. b) i art. 5 lit. a) dekretu o ochronie Państwa;

4) dopuściły się przestępstw, określonych w art. 100 kodeksu karnego, w art. 85, 89 (tylko co do zbrodni z art. 85), w art. 90, 91, 93 § 1, 98 w części dotyczącej dostarczenia dla wojska broni lub innego sprzętu wojennego, niezdatnych do użytku, w art. 100, 103, 104, 109, 111, 149, 175 (o ile wartość mienia przenosi 50.000 złotych) oraz w art. 185 kodeksu karnego Wojska Polskiego.

§ 2. Nie podlegają również amnestii osoby, które:

1) dopuściły się przestępstw, podlegających właściwości specjalnych sądów karnych;

2) dopuściły się czynów, określonych w ustawie z dnia 6 maja 1945 r. o wyłączeniu ze społeczeństwa polskiego wrogich elementów (Dz. U. R. P. Nr 17, poz. 96);

3) dopuściły się fałszowania lub puszczania w obieg pieniędzy i papierów wartościowych (art. 175 do 177 kodeksu karnego);

4) dopuściły się — po wyzwoleniu Polski spod okupacji niemieckiej — przestępstwa z art. 287 i 290 kodeksu karnego oraz przestępstwa na szkodę Skarbu Państwa, samorządów i instytucji prawa publicznego, przedsiębiorstw państwowych i samorządowych, tudzież wszelkich organizacji, działających z udziałem finansowym Skarbu Państwa albo korzystających z jego gwarancji lub pomocy finansowej, jeżeli przestępstwo popełnił funkcjonariusz urzędu

państwowego albo osoba, pozostająca w służbie w jednej z powyższych instytucji;

5) dopuścili się zaboru w celu przywłaszczenia cudzego mienia ruchomego (art. 257 kodeksu karnego);

6) dopuścili się przywłaszczenia powierzonego sobie mienia ruchomego (art. 262 § 2 kodeksu karnego), jeżeli powierzenie tego mienia nastąpiło z powodu wypadków związanych z wojną;

7) dopuścili się przestępstw, określonych w dekrete Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 12 grudnia 1944 r. o zwalczaniu potajemnego gorzelnictwa (Dz. U. R. P. Nr 15, poz. 85);

8) dopuścili się przestępstw, określonych w art. 11, 12 i 14 dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 25 października 1944 r. o zwalczaniu spekulacji i lichwy wojennej (Dz. U. R. P. Nr 9, poz. 49), zmienionego dekretem z dnia 20 listopada 1944 r. (Dz. U. R. P. Nr 12, poz. 63);

9) są przestępcami zawodowymi lub z wyknięcia, albo do których mają zastosowanie przepisy o powrocie do przestępstwa.

Art. 8. § 1. Sąd może postępowania nie wszczynać lub postępowanie wszczęte umorzyć, jeżeli według okoliczności danego przypadku należałoby wymierzyć karę w takim wymiarze, że podlegałaby darowaniu z mocy przepisu art. 5.

§ 2. W powyższych przypadkach sąd może postępowanie umorzyć lub postępowania nie wszczynać jedynie na wniosek albo za zgodą prokuratora.

Art. 9. § 1. Władze skarbowe właściwe do orzekania mogą postępowania nie wszczynać lub umorzyć postępowanie, toczące się przed władzami skarbowymi, jeżeli według okoliczności danego przypadku należałoby wymierzyć karę w takim wymiarze, że podlegałaby darowaniu z mocy art. 6.

§ 2. Zaniechanie wszczęcia postępowania i umorzenie postępowania na podstawie § 1 wymaga zezwolenia Ministra Skarbu; uprawnienie to Minister Skarbu może przenieść na władze skarbowe II instancji.

Art. 10. W sprawach, ściganych z oskarżenia prywatnego lub na wniosek, zaniechanie i umorzenie postępowania może nastąpić wtedy tylko, jeżeli oskarżyciel prywatny lub uprawniony do złożenia wniosku nie oświadczy w ciągu miesiąca od wejścia w życie niniejszego dekretu, że żąda przeprowadzenia postępowania.

Art. 11. § 1. W razie zbiegu przestępstw podlegających amnestii sąd stosuje amnestię do kar wymierzonych za zbiegające się przestępstwa, po czym orzeka karę łączną według zasad ogólnych.

§ 2. W razie zbiegu przestępstwa ulegającego amnestii z przestępstwem amnestii nie ulegającym karze orzeczona z uwzględnieniem zbiegu lub kara łączna może być złagodzona według uznania sądu, jednak nie poniżej kary wymierzonej za przestępstwo niepodlegające amnestii.

§ 3. Przepis powyższy nie wyłącza możliwości umorzenia postępowań sądowego co do przestępstwa ulegającego amnestii.

Art. 12. Umorzenie postępowania na podstawie przepisów niniejszego dekretu będzie uchylone, jeżeli ten, przeciwko któremu postępowanie toczyło się, oświadczy w terminie zawitym miesięcznym od zawiadomienia o umorzeniu, że żąda przeprowadzenia postępowania.

Art. 13. § 1. Przepisy dekretu niniejszego stosuje się do osób, które korzystały z ogólnego lub szczególnego aktu łaski o tyle tylko, o ile poprzedni akt łaski przyznawał osobom tym ulgi w mniejszym rozmiarze.

§ 2. Przepisy dekretu niniejszego stosuje się odpowiednio do przestępstw, które zakwalifikowano według przepisów dawnych.

Art. 14. § 1. Amnestię stosuje władza, przed którą toczy się postępowanie, albo władza zarządzająca wykonanie orzeczenia, jeżeli nie zastosowano jej już przy wydaniu orzeczenia.

§ 2. W przypadku, określonym w art. 11, amnestię stosuje postanowieniem sąd I instancji, właściwy według zasad ogólnych, jeżeli nie zastosowano jej przy wydaniu wyroku.

Art. 15. § 1. Na postanowienia i zarządzenia w przedmiocie stosowania przepisów niniejszego dekretu służy zażalenie do jednej bezpośrednio wyższej instancji.

§ 2. W postępowaniu przed władzami administracyjnymi przepis § 1 stosuje się odpowiednio, przy czym zażalenie rozstrzyga ostatecznie władza bezpośrednio przełożona nad władzą zarządzającą wykonanie orzeczenia.

Art. 16. W razie umorzenia postępowania na podstawie przepisów niniejszego dekretu, koszty postępowania ponosi:

- 1) w sprawach toczących się z urzędu — Skarb Państwa, z wyjątkiem kosztów, wymienionych w art. 587 lit. h) kodeksu postępowania karnego,

- 2) w sprawach z oskarżenia prywatnego — każda ze stron i Skarb Państwa w granicach wydatków przez siebie wyłożonych; zaliczkę zwraca się w kwocie pozostałej po pokryciu kosztów postępowania.

Art. 17. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrom: Sprawiedliwości, Obrony Narodowej, Bezpieczeństwa Publicznego, Skarbu i Administracji Publicznej.

Art. 18. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej:

Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów:

Edward Osóbka-Morawski

Minister Sprawiedliwości:

Henryk Świątkowski

Minister Obrony Narodowej:

Michał Żymierski

Marszałek Polski

Minister Bezpieczeństwa Publicznego:

Stanisław Radkiewicz

Minister Skarbu:

Konstanty Dąbrowski

Minister Administracji Publicznej:

Władysław Kiernik